

Rigsfællesskabet

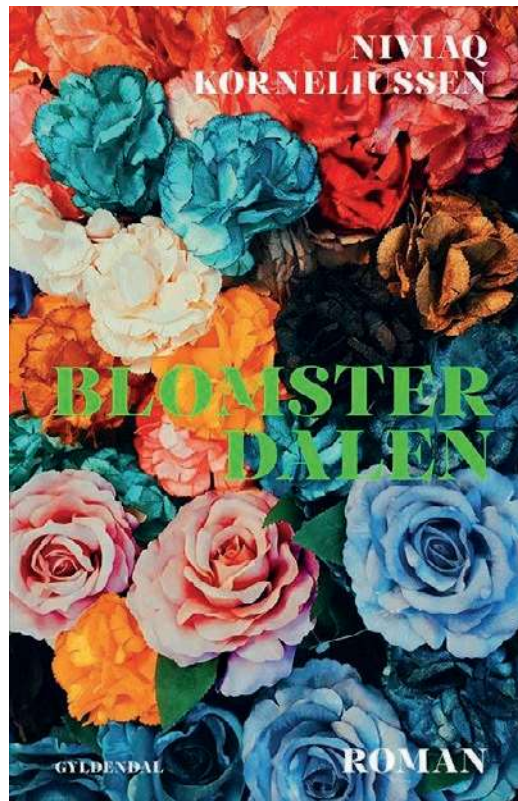
Litteratur fra Grønland og Færøerne bør integreres i undervisningen hinanden og de forskellige kulturer.

Af Lasse Skjærlund
Nielsen

I denne udgave af VIA UC-medarbejdernes skrivestafet undersøger vi, hvordan PLC-medarbejdere kan anvende grønlandsk og færøsk litteratur til at fremme forståelsen af rigsfællesskabet, styrke elevernes interkulturelle kompetencer og skabe en mere inkluderende undervisning.

Under mantraet *Make Greenland Great Again* skød USA's nyvalgte præsident Donald Trump en debat i gang om forholdet mellem Danmark og Grønland.

Diskussioner om selvstændighed, strukturel racisme, kryolit-eventyr og statsundskyldninger fik fornyet kraft. Selvom situationen er kompleks, skaber den også lyspunkter:

Et skævt kendskab til rigsfællesskabet

Grønlandernes ret til selvstændighed og autonomi er kommet i fokus, og flere politiske skikkelser har måttet erkende, at Danmarks forståelse for og engagement i Grønland har været mangelfuld.

En nødvendig gentænkning af rigsfællesskabets relationer kræver forståelse, kendskab til og respekt for hinandens kulturer. Her kan litteraturen spille en afgørende rolle.

Jeg taler deres sprog, men de ved ikke engang, hvordan vores flag ser ud.

Sådan lyder det fra en ung grønlander i en artikel fra TV2, der afdækker danskernes begrænsede kendskab til Grønland.

En rapport fra Dansk Ungdoms Fællesråd peger på samme tendens: Unge i Danmark, Grønland og Færøerne har et overfladisk kendskab til hinandens kulturer, hvilket svækker følelsen af fællesskab.

Folkeskolen behandler ofte emnet i temauger, hvor eleverne møder stereotype fremstillinger af Grønland og Færøerne gennem projekter om igloer, slædehunde og mytologier. Men hvor er den moderne færøske og grønlandske kultur? Hvorfor tror danske unge stadig, at grønlandere ikke har adgang til internettet?

Litteratur kan skabe forståelse

Litteratur fra Grønland og Færøerne bør ikke blot være et appendix i undervisningen, men en integreret del af pensum. Gennem litteraturen kan eleverne opnå en dybere forståelse for de komplekse identiteter og historiske realiteter, som præger rigsfællesskabet.

Skal eleverne arbejde med fordomme? Læs *Opgangen* af Nauja Lyngé. Skal ensomhed diskuteres? Læs uddrag fra *Blomsterda-*

Blomsterdalen af Niviaq Korneliussen er et af de litterære værker, der kan bidrage til at skabe forståelse for forskelle og identitetsproblematikker i mødet med andre kulturer i rigsfællesskabet.

nde fortællinger

ingen, så børn og unge får bedre forudsætninger for at forstå

len af Niviaq Korneliussen. Står der poesi på skoleskemaet? Læs *Solhaven* af færøske Beinir Bergsson.

Litteraturen kan skabe tværkulturel forståelse og blive en naturlig del af undervisningen, så ungdommen i rigsfællesskabet bindes sammen på tværs af tid og sted.

Selvfølgelig skal der stadig være plads til de klassiske fortællinger om Havets Moder, myterne og den storslåede natur, men de bør ikke stå alene.

De kan i stedet kombineres med nyere litteratur, der belyser de nutidige erfaringer og udfordringer, som grønlandere og færinger møder i dag.

På den måde kan undervisningen både rumme det historiske og det moderne – og skabe en mere nuanceret forståelse af rigsfællesskabet.

Fordomme er et problem

Jeg bliver tit kun opfattet som Kaja – hende grønlanderen.

Fordomme om alkoholmisbrug og sociale problemer får grønlandske universitetsstuderende i Danmark til at trække sig fra fællesskaber.

En rapport fra Institut for Menneskerettigheder fra 2023, hvor ovenstående citat kommer fra, viser, at stereotype opfattelser af grønlandere kan føre til marginalisering og svække muligheden for at opbygge en stærk selvidentitet.

Det samme gælder børn, der som små flytter til Danmark og skal finde deres plads i skolen. Hvordan kan vi skabe en skoledag, der rummer bredere identitetsmuligheder for elever med baggrund i rigsfællesskabet?

Svaret er det samme som for kendskabsopergsmålet: Vis alle børn og unge, hvem

grønlandere og færinger er, hvem de var, og hvem de har mulighed for at blive.

Min klasse i Grønland, en ny programserie hos DR Ramasjang, kan bruges som en glimrende introduktion til, hvordan livet og hverdagen faktisk ser ud for grønlandske børn.

Brug elevernes egne ressourcer i undervisningen: Lad dem fortælle deres historier, fremvise deres kultur og lære klassen ord fra deres modersmål.

Udsmyk PLC-området med oversættelser af almindelige ord fra dansk til grønlandsk og færøsk. Sproget er et af de stærkeste identitetsskabende redskaber – og vi må nødvendigvis også tale om det.

Hvordan Grønland på grønlandsk?

Det er næppe realistisk at introducere grønlandsk og færøsk som obligatoriske fag i folkeskolen, men sprogene kan stadig bringes i spil på tværs af fag og klassetrin.

PLC-medarbejdere har en særlig mulighed for at synliggøre dem i skolens dagligdag og skabe en bredere forståelse for sprogenes kulturelle betydning.

I kristendomsundervisningen kan indskoling sammenligne den danske og den grønlandske version af *Den lille bibel* (*Biibileeraq*) hvilket giver eleverne en konkret oplevelse af, hvordan sprog former vores verdensbillede.

Danskfaget kan inddrage *Sprogtigerens* forløb om færøsk eller udvikle egne undervisningsforløb, der bringer sprogene aktivt i spil.

Skal det være poesi, kan Solhaven af færøske Beinir Bergsson forsøge at binde kærlighed, færøsk kultur, homoseksualitet, naturen og forståelse af slægtens betydning sammen i et prosaforløb i udskoling.